

A vándormadarak nyomában

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

6. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ – Ember és környezete

A modul szerzője: Tóth Tamás

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	11-12 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A vándormadarak életmódjának megismerése
A modul témái, tartalma	Témák: Élő természet – élőlények osztályai, csoportjai Tartalom: A vándormadarokról kialakult kép megrajzolása; az eddig összegyűlt ismeretek rendszerezése és bővítése; tágabb összefüggések felismerése; a vándormadarak útjának földrajzi összefüggései; az általuk bejárt tájak megismerése. Az ismeretek bemutatása a gyerekek érdeklődése és tehetsége szerint.
Megelőző tapasztalat	Az iskolai tanulmányok és személyes élmények
Ajánlott továbbhaladási irány	A tapasztalatok, a megszerzett ismeretek az erdei iskolában is hasznosíthatók
A kompetenciafejlesztés fókuszai	A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információgyűjtés, rendszerezés, szabálykövetés Társad kompetenciák: empátia, Természeti értékek megóvásával kapcsolatos magatartás
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember a természetben; Földünk és környezetünk; Ember és társadalom Tantárgyakhoz: biológia; földrajz; történelem; természetismeret Modulokhoz: Erdei iskolába megyünk; Erdei iskola – nálunk
Támogatórendszer	Peterson – Mountfort – Hollom (szerk.): <i>Európa madarai</i> . Gondolat. Budapest, 1972 David Attenborough: <i>A madarak élete</i> . Kossuth. Budapest, 2004 <i>Élet a Földön: Madarak</i> . Rendező: David Attenborough. BBC Film, 1994 Láng István (szerk.): <i>Környezet- és természetvédelmi lexikon I-II</i> . Akadémiai Kiadó. Budapest, 2002 Haraszthy László (szerk.): <i>Magyarország madarai</i> . Mezőgazda Kiadó. Budapest, 1998 Haraszthy László (szerk.): <i>Magyarország madárvendégei</i> . Mezőgazda Kiadó. Budapest, 2000 Dr. Mödlinger Pál – Kapocsy György: <i>A madarak világa</i> . Natura. Budapest, 1980 Rachel Carson: <i>Néma tavasz</i> . Katalizátor Iroda. Budapest, 1994 Jacques Perrin: <i>Vándormadarak</i> . SPI International Magyarország, 2002 (www.spi.hu) Varga János: <i>A madárinfluenza: járvány vagy hisztéria?</i> www.mindentudas.hu Térképek: www.fao.org

Módszertani ajánlás

A modul a projektmódszer elemeit alkalmazza. Célszerű 1 + 2 tanítási órára, két egymást követő hétre tervezni a munkát. A közben eltelt időben a csoportok önálló kutatómunkát végeznek, és a saját plakátjukat gondozzák. Az első tematikai egység a Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése (I.). Ezután több napos szünetet tartunk, ezalatt folyik a kutatómunka. A csoportok felkészültségétől, a gyűjtő munka sikerétől függően a következő feladatok (II. Új tartalom feldolgozása) A, B és C változatai más-más csoportoknak párhuzamosan is kiadható. A második tematikai egység után (II. Új tartalom feldolgozása) ismét egy hosszabb szünet következik, mely a tanulók számára a felkészülési időszak a „saját madaruk” bemutatására.

A tanterem legyen alkalmas legalább hat csoport elhelyezkedésére és szabad mozgására. Megfelelő nagyságú falfelület szükséges a csoportok plakátjai számára.

A modul során folyamatosan legyenek kéznél az iskolai szertárakban megtalálható fali térképek (világtérkép; a Föld országai; Európa, Afrika és Magyarország domborzati térképe; esetleg földgömb). A diákok saját eszköze a munkafüzet és a tanulói földrajzi atlasz. A támogató rendszerben felsorolt könyvek az önálló tanulói munkához és a pedagógus felkészüléséhez szükségesek, a foglalkozásokon nélkülözhetőek.

A csoportokat egyéni érdeklődés szerint, vagy irányított módon alakítsuk ki. Ehhez segítséget nyújt a Tanári kézikönyv.

Előfordulhat, hogy a tanulók közül valakinek madárnév a vezetékneve (gyakori a Gólya, Sas, Veréb, Varjú stb. családnév). Törekedjünk arra, hogy e madarak előnyös tulajdonságait külön bemutassuk. Uthalhatunk szintén „madár” családnevű, elismert közéleti személyiségekre.

A foglalkozás a mozgás, helyváltogatás, repülés érdekességeit is megmutatja, ezért tegyük lehetővé a tanulócsoportoknak a mozgásos, mozgalmass munkavégzést, a feladat megoldása és az eredményeik bemutatása közben a helyváltogatást. A bemutatás során alkalmazhassák a pantomimikát és a dramatikus szimulációkat, kifejező mozgásokat. Az ismeretek feldolgozása mellett hangsúlyozzuk a modul együttműködési készségfejlesztését, valamint azt, hogy a harmadik részben, az állatok bemutatásában minden tanuló a maga tehetsége és érdeklődése szerint vegye ki a részét (mozgással, hanggal, rajz-alkotással, kiselőadással stb.).

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – A madárinfluenzáról

P2 – Kitűzők, sziluettek

P3 – Feladatlap

P4 – Megfigyelés

P5 – Kutatás

P6 – Madárvédelmi terület a közelben

P7 – Ismert madarak

P8 – Felkészülés

Diákmelléletek

D1 – Petőfi Sándor: Ősz elején

D2 – Móra Ferenc: A cinege cipője

D3 – Vándormadarak

D4 – Térképek